

Computercursus Computercursus

Het Internet

Het Internet Les 5

Les 5

www.jongleertoud.nl

Newman college

Prisma College

STEDELIJK
GYMNASIUM BREDA

Onderwerpgidsen of subject directories

- Algemene onderwerpgidsen
  - Onderwerpgidsen met waarderingssysteem
  - Subject-based gateways
  - Overige onderwerpgidsen
  - Wanneer gebruik je een onderwerpgids
-

De hoeveelheid informatie aanwezig op het Web is indrukwekkend en neemt exponentieel toe. In deze gigantische hooiberg van informatie is de speld nauwelijks meer te vinden. Een geschikt zoekinstrument om informatie op het internet te vinden is de onderwerpgids.

Algemene onderwerpgidsen of subject directories

Subject directories, subject catalogues, onderwerpgidsen of onderwerpsregisters zijn overzichten van internetbronnen, die door specialisten zijn samengesteld. Onderwerpgidsen bestrijken dus slechts een klein gedeelte van het totale aanbod op het internet! Als gevolg van de zorgvuldige selectie bevatten onderwerpgidsen wel hoogwaardige sites.

Een onderwerpgids heeft een boomstructuur. De onderverdeling van de categorieën (=subject categories) is hiërarchisch; van algemeen naar specifiek, van de stam naar het blad. In het geval van het onderwerp 'wetenschap' zou de uitsplitsing naar subcategorieën er als volgt uit kunnen zien:

- * wetenschap
  - o natuurwetenschappen
  - o geesteswetenschappen
  - o menswetenschappen
    - + sociologie
    - + economie
    - + psychologie
      - # klinische psychologie
      - # ontwikkelingspsychologie
      - # sociale psychologie

Iedere onderwerpgids hanteert overigens verschillende indelingscriteria.

Het kan enigszins verwarrend overkomen dat u bij de meeste onderwerpgidsen, behalve via een lijst met categorieën, ook kunt zoeken door een term in te tikken in een invulregel. Hierdoor kan de indruk worden gewekt dat je dan met behulp van een zoekmachine in bronnen op het gehele Internet zoekt. Je zoekactie blijft in zo'n geval echter beperkt tot de betreffende onderwerpgids. In de meeste gevallen zal het duidelijk zijn in welke categorie de gewenste informatie te vinden zal zijn. Bent u bijvoorbeeld op zoek naar sites over Rembrandt, dan begint u bij een rubriek als 'Arts & Humanities', vervolgens zoek je verder in 'Painting', en daarna in 'Masters/Artists'. Wanneer het onduidelijk is in welke rubriek het onderwerp ondergebracht is, kunt u gebruik maken van de invulregel.

Yahoo!

Jarenlang was Yahoo! een bekende en veel gebruikte onderwerpgids met een goed uitgewerkte indeling in onderwerpen. Later gaf Yahoo! de gebruiker ook de mogelijkheid om van een zoekmachine gebruik te maken, wat mogelijk was door het inkopen van zoekresultaten bij andere zoekmachines. Zo kon je Yahoo! niet alleen als onderwerpgids gebruiken, maar ook als zoekmachine. Nu timmert Yahoo! aan de weg als grote

zoekmachine, waar je ook gebruik kunt maken van een onderwerpsgids. Maar de nadruk ligt nu toch duidelijk op de zoekmachine.
www.yahoo.com/

Oefening

Zoek in Yahoo! (<http://www.yahoo.com/>) naar sites over Julia Kristeva. Zij is een Bulgaarse/Franse letterkundige, psychologe, taalkundige. Zoek eerst naar sites via de categorieën. Zoek daarna sites over Kristeva via de zoekregel/invulregel.

In onderstaande tabel ziet u een zoekactie in de onderwerpsrubrieken van Yahoo! naar sites over de Amerikaanse schilder Jackson Pollock.

Bij Yahoo! is de route:

Arts & Humanities --- Artists --- Masters --- Painters --- Pollock, Jackson.

stap 1: Yahoo!

- Arts & Humanities
- Business & Economy
- Computers & Internet
- Education
- Entertainment
- Government
- Health

stap 2: Arts/Humanities

- Art History (562)
- Artists (2245)
- Awards (12)
- Censorship (16)
- Chat (5)
- Crafts (502)
- Design Arts (3798)
- Education (518)

stap 3: Artists

- Animation
- Architecture
- Body Art
- Drawing
- Fashion Design/textiles
- Graffiti
- Graphic Design
- Illustration
- Masters (1157)
- Mixed-Media
- Painting

stap 4: Masters

- Architects
- Directories (6)
- Illustrators (54)
- Painters (480)
- Photographers
- Printmakers
- Sculptors (69)

stap 5: Painters

- Neel, Alice (4)
- Neiman, LeRoy (1)
- Nolde, Emil (1)
- O'Keeffe, Georgia (8)
- Parrish, Maxfield (3)
- Pissarro, Camille (4)
- Pittman, Lari (4)
- Pollock, Jackson (8)
- Portinari, Candid (1)
- Redon, Odilon (4)
- Renoir, Pierre-Aug (7)
- Rivera, Diego

Open Directory Project (ODP)

Een andere belangrijke onderwerpsgids is Open Directory Project (ODP). ODP is in 1998 ontstaan als tegenhanger van Yahoo!. De oprichters onderkennen Yahoo!'s achillespees: het relatief kleine team van redacteurs dat het explosief groeiende Web in kaart tracht te brengen. NewHoo koos voor een andere invalshoek. Onder het motto Humans do it better onderhouden op dit moment maar liefst 20.000 geregistreerde vrijwilligers meer dan 190.000 categorieën van 1,2 miljoen Websites. Op de homepage wordt een hanteerbaar aantal van 15 categorieën gepresenteerd. Doordat gewerkt wordt met het zogenaamde open source principe kan de onderwerpsgids vrij, dat wil zeggen gratis, door andere sites gebruikt en bewerkt worden.

Op dit moment is ODP een van de snelst groeiende services op het Web en hebben ook concurrerende portals zoals bijvoorbeeld Lycos, AT&T Worldnet en AltaVista hun weg naar ODP gevonden.

<http://dmoz.org/>

WebBrain http://www.webbrain.com/open_NS.htm

Baseert zich eveneens op het ODP (zie <http://www.dmoz.org/about.html>), maar plaatst het zoekwoord op een visuele wijze in zijn (aanklikbare) context. Daarnaast worden de resultaten gepresenteerd in een traditionele lijst. Beslist de moeite waard, al vraagt deze onderwerpsgids, vanwege de visuele interface, om een snelle verbinding.

De volgende gidsen zijn goede alternatieven voor Yahoo! en Open Directory Project:

- About.com <http://home.about.com/index.htm>
- Galaxy <http://galaxy.einet.net/>
- LookSmart <http://www.looksmart.com/>
- GoGuides <http://www.goguides.org>
- JoeAnt <http://www.joeant.com>
- Zeal <http://www.zeal.com>
- Gimpsy <http://www.gimpsy.com> is een onderwerpsgids die gebruik maakt van gewone spreektaal. De gids kent geen traditionele categorieën als computers of overheid, maar richt zich op een actie van de gebruiker: bijvoorbeeld kopen, chatten, vergelijk of ontmoet.

Oefening

Zoek met de onderwerpsgids Galaxy (<http://galaxy.einet.net/>) in de Galaxy Directory naar elektronische tijdschriften op het gebied van Culturele Antropologie & Archeologie .

Onderwerpsgidsen met waarderingsysteem

Om op een meer effectieve wijze informatie op het Web te kunnen traceren ontstonden in het midden van de jaren '90 gidsen waarbij aan de sites een waardering werd gegeven en/of waarbij de sites werden voorzien van annotaties. Deze gidsen bestrijken veelal een breed terrein. Een voorbeeld van een dergelijke site is:

Britannica

Voor artikelen uit de befaamde Encyclopaedia Britannica dient betaald te worden, maar de Internetguide, genaamd the Web's Best Sites, is (nog) gratis toegankelijk. Hierin worden sites van hoge kwaliteit beschreven door de redacteurs van de 's werelds meest bekende encyclopedie.

<http://www.britannica.com/>

Subject-based gateways

Een laatste categorie onderwerpsgidsen zijn services in het leven geroepen door bibliothecarissen en/of experts met als doel toegang verschaffen tot Internetbronnen van hoge kwaliteit. Ze worden soms omschreven als virtual libraries, maar ook als subject-based gateway services.

Buble

Het Bulletin Board for Libraries is een door de Britse overheid ingestelde informatieservice voor het hoger onderwijs. BUBL Link/5:15 is een catalogus van geselecteerde Internetbronnen van academisch niveau. BUBL Journals geeft een lijst van elektronische tijdschriften.

<http://bubl.ac.uk/link/>

Infomine

Samengesteld door academische bibliothecarissen van de University of California en Stanford University. De onderwerpsgids bevat veelal wetenschappelijke internetbronnen verdeeld over een tiental categorieën. Infomine is doorzoekbaar op trefwoord, titel of LCSH (Library of Congress Subject Heading). Niet-academische onderwerpen en recent nieuws moeten hierin niet gezocht worden.

<http://infomine.ucr.edu/>

Librarians' Index to the Internet

Samengesteld door bibliothecarissen van openbare bibliotheken in de Verenigde Staten. Deze gids heeft het karakter van een naslagwerk. De gevonden Websites zijn geselecteerd op inhoud en betrouwbaarheid en voorzien van annotaties. Ook hier kan gezocht worden met behulp van categorieën en op een meer directe wijze met trefwoorden. Het databestand is relatief klein en kan derhalve het best met brede termen doorzocht worden.

<http://lii.org/>

Scout Report Archives

Dit archief van het befaamde Internet Scout Report -een wekelijkse publicatie van kwalitatief hoogstaande Internetbronnen t.b.v. onderwijs en onderzoek- biedt diverse mogelijkheden om de annotaties te doorzoeken. Een absolute aanrader.

<http://scout.cs.wisc.edu/archives/>

DutchESS

Dutch Electronic Subject Service, is een landelijke dienst voor de ontsluiting van Internetbronnen voor een wetenschappelijke doelgroep. De op kwaliteit en relevantie geselecteerde bronnen worden op onderwerp ontsloten door middel van de Nederlandse Basisclassificatie.

<http://www.kb.nl/dutchess/>

eLIB subject-based Information Gateways/RDN (Resource Discovery Network)

<http://www.rdn.ac.uk/>

In 1993 leidde de druk op bibliotheken als gevolg van snel toenemende studentenaantallen en de explosie in academische kennis en informatie in het Verenigd Koninkrijk tot de instelling van het Electronic Libraries Programme, kortweg eLIB genaamd. Dit onderzoeksprogramma richt zich op de rol en de ontwikkeling van de elektronische bibliotheek. Een van de aandachtsvelden betreft access to networked resources. Binnen dat programmaonderdeel zijn diverse subject-based gateways ontwikkeld.

- ADAM: (<http://adam.ac.uk/index.shtml>), de Art, Design, Architecture and Media Information Gateway;
- Biz/ed: (<http://bized.ac.uk/>), de Business and Economics Gateway;
- OMNI: (<http://omni.ac.uk/>), Organizing Medical Networked Information;
- RUDI: (<http://www.rudi.net/>), Resources for Urban Design Information;
- SOSIG: (<http://sosig.ac.uk/>), de Social Science Information Gateway.

Dit model bleek succesvol. Opdrogende financiële bronnen en de beperkte dekking van onderwerpsgebieden zetten het JISC (Joint Information Systems Committee, UK) eind 1999 echter aan tot de ontwikkeling van een nieuwe service, genaamd RDN (Resource Discovery Network). Dit is een coöperatief netwerk dat kwalitatief hoogstaande Internetbronnen op alle wetenschapsgebieden via subject-based gateways beschikbaar stelt voor onderzoek, (hoger) onderwijs en cultuur. Op dit moment kent de RDN onderstaande gateways.

- BIOME: (<http://biome.ac.uk/>) Health and Life Sciences
- EEVL: (<http://www.eevl.ac.uk/>) Engineering, Mathematics and Computing
- HUMBUL: (<http://www.humbul.ac.uk/>) Language and Literature, History, Religion and Philosophy
- PSIGate: (<http://www.psigate.ac.uk/>) Physical Sciences
- SOSIG: (<http://sosig.ac.uk/>) Social Sciences, Business and Law

De optie ResourceFinder stelt de gebruiker in staat BIOME, EEVL and SOSIG simultaan te doorzoeken. Daarnaast verwijst TopicFinder de gebruiker met behulp van een onderwerpsgids naar de juiste gateway. De afzonderlijke diensten verschillen licht van elkaar en zijn in aanleg gericht op het hoger onderwijs in het Verenigd Koninkrijk. Inmiddels is RDN echter zo ver geëvolueerd dat de gehele academische gemeenschap er zijn voordeel mee kan doen.

Pinakes

Biedt een overzicht van een 35-tal subject-based gateways, waaronder bovengenoemde sites. <http://www.hw.ac.uk/libWWW/irn/pinakes/pinakes.html>

Oefening:

Zoek met Librarians' Index to the Internet (<http://lii.org/>) in de onderwerpsrubrieken naar sites over Digital libraries.

Overige onderwerpsgidsen

Het vermelden waard, maar nadrukkelijk niet wetenschappelijk, is de onderwerpsgids die voornamelijk is toegesneden op de Nederlandse situatie.

Track <http://www.track.nl>

Van de buitenlandse onderwerpsgidsen mag Virtual Tourist

<http://www.virtualtourist.com/vt/>

niet onvermeld blijven. Deze gids biedt de mogelijkheid met behulp van een geografische kaart te zoeken naar een site van een bepaald land, stad of categorie waar je de benodigde informatie denkt te vinden.

Wanneer gebruik je een onderwerpsgids ?

Elke onderwerpsgids heeft zijn eigen karakter, zijn eigen invalshoek en dus sterke en zwakke kanten. Wetenschappelijke informatie over onderwijs kan bijvoorbeeld het beste gezocht worden bij Infomine. Maar wanneer je op zoek bent naar een breed, populair onderwerp, is Yahoo! weer de aangewezen onderwerpsgids. In het algemeen kun je stellen dat onderwerpsgidsen het best geraadpleegd kunnen worden wanneer men op zoek is naar:

- populaire onderwerpen (computerspelletjes, de geschiedenis van de populaire muziek);
- een breed onderwerp (kunstgeschiedenis, derde wereld of milieu);
- een gespecialiseerde database (een database van oude automobielen, old timers);
- een zogenaamde metapagina: een webpagina, samengesteld door een expert of geïnteresseerde partij, die URL's over een bepaald onderwerp verzameld heeft.